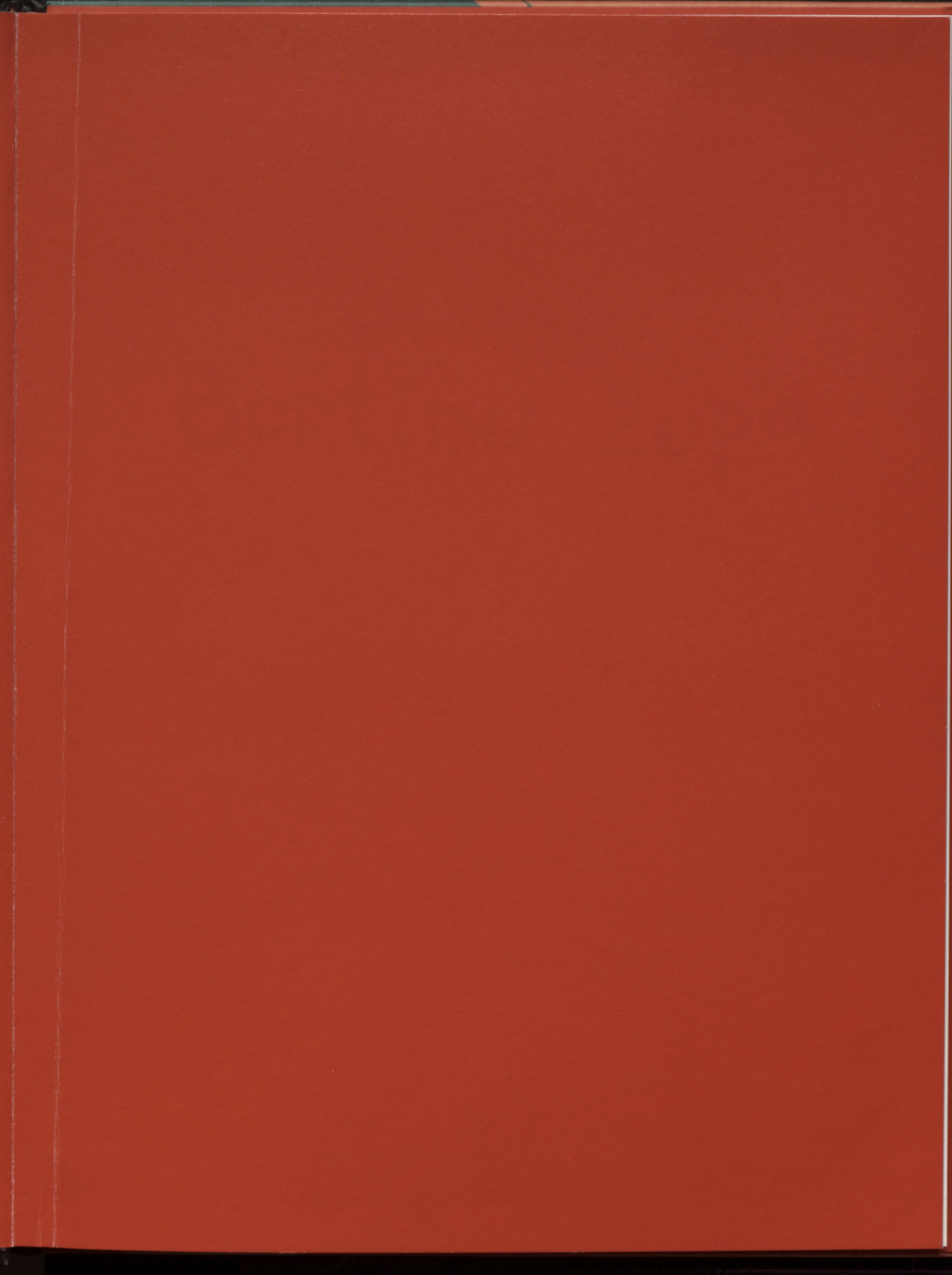

KĀRLIS VĒRDIŅŠ
BURTIŅU ZUPA

359085

Kārlis Vērdiņš

BURTIŅU ZUPA

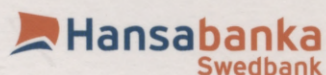

Latvijas Republikas
Iekšlietu ministrija

0307084949

AR mīlestību pret bērniem, AR cieņu pret vecākiem

Grāmata izdota sadarbībā ar Hansabanku – noguldījumu un uzkrājumu ekspertiem

Mākslinieks Otto Zitmanis
Redaktore Inese Zandere
Korektore Guna Kalniņa
Foto reprodukcijas Normunds Brasliņš

© Kārlis Vērdiņš, teksts, 2007
© Otto Zitmanis, ilustrācijas un dizains, 2007
© *liels un mazs*, 2007

ISBN 978-9984-820-00-2

J
L 5366

821

Kārlis Vērdiņš
BURTIŅU ZUPA

dzejoļi bērniem

ilustrējis Otto Zitmanis

Saturs

Burtiņu zupa	6
Lielās dusmas	8
Tētis – izēdājs	12
es biju Bolderājas mikriņš... ..	16
Skumjas	19
Māmiņa stāsta draudzenēm	20
Trakā lapsa	22
Dziesma tētim	27
Māmiņas dziesma par odzi	28
Pirmā slikto bērnu dziesma par skolu	32
Otrā slikto bērnu dziesma par skolu	35
Puķītes	36
Tētis – mednieks	38
Kūniņas	42
Kukaburra	45
Snibs un Snobs. <i>Drāma</i>	48
es mežā staigāju kā multenē... ..	52

BURTIŅU ZUPA

es peldēju burtiņu zupā
starp burtiem mīkstiem un baltiem
man ļoti gribējās nogaršot
vai skābi tie ir vai saldi

es apēdu garumzīmi no Ā
un nograuzu kāsiņi Š
tad nolaidos šķīvja dibenā
kur saudzis burtu mežs

man iekavas ieķērās matos
aiz apkakles komati līda
M burtiņš uz tievām kājiņām
lēca ka šļakatas šķīda

dažs burts bija sājš
bet cits bija sūrs
vēl citi – trausli un asi
es peldēju burtiņu jūrā
un pamazām sāku lasīt

es lasīju: BUĻ
es lasīju: ŅAM
es burtiņus mutē bērū
tā nu pa vienam burtiņam
šķīvi es sausu dzēru

pēdējo apēdu burtiņu Ž
mans šķīvis ir gluds un tīrs
tā dibenā uzzīmēts lācītis
viņš skaita: 1 2 3

Lielās dusmas

es apvainoju māmiņu
un sakliedzu uz tēti
to runas bija nejaukas
un viņu triki – lēti
tad tētis mani nopēra
un abi gāja projām
es sēdēju zem klavierēm
līdz gauži sadusmojos

es vectētiņu sabāru
un kaktā liku kaķi
ar šķērēm griezu grāmatu
par Drošsirdīgo Zaķi
bet manas dusmas pieauga
man sāka trīcēt kājas
par šauru kļuva istaba
un visas mūsu mājas

es uzlīdu uz bēniņiem
kur stiepjas veļas šņores
pa kāpnītēm es nokļuvu
uz pašas jumta kores
tur manam skatam pavērās
visapkārt koki mājas
šeit varēju es apsēsties
un dusmoties kā klājas

es apvainoju mākoņus
un sakliedzu uz sauli
man apkārt koki stāvēja
kā satrupuši prauli
es nolamāju šoseju
un brūno pasta ēku
tad piespiedos pie skursteņa
un raudāju cik spēka

auksts vējš pār jumtiem atsteidzās
aiz drēbēm mani rāva
un bailīgi man sametās
uz jumta kores stāvās
es rāpos lūkā atpakaļ
un kāpu atkal lejā
kur kaķis mani gaidīja
ar laipnu smaidu sejā

zem rakstāmgalda palīdām
un izspiegotām mušas
līdz manas lielās dusmas bij
pavisam pazudušas
pie vectētiņa aizgājām
viņš ņēma mani opā
drīz mamma tētis mājās būs
un ēdīsim mēs kopā

Tētis - izēdājs

tētis vēlu pārnāk mājās
grib viņš paēst tā kā klājas
mamma pilnu šķīvi krauj
tētīm pamieļoties ļauj

kad viņš šķīvi tukšu ēdis
skatās apkārt – tīrais blēdis
izsalkums vēl acīs zib
vēl kaut ko viņš apēst grib

vecmāmiņa klāt kā saukta
šiverē pa visiem plauktiem
saka tētīm: uzēd, dēls
vēl jau nav nemaz tik vēls

kaut tai kājas kustas knapi
rakņājas pa ledusskapi
daudz tur neapēsta iekšā –
kaudzēm sakrauj tētīm priekšā:

makaronus klimpu zupu
četras saujas cūku pupu
bietes kūpinātu zuti –
tētis ēd jau pilnu muti

arī mamma nestāv dīkā –
mizo kartupeļus sīkus
sagriež speķi krāsni šauj
visam labi sacept ļauj

mūsu tētis nezin niķus –
ēd viņš sīpolus un griķus
izkusušu saldējumu
mamma karsto sacepumu

kad jau liekas – viss ir galā
ome skatās: plaukta malā
pankūciņas piedegušas
lielā kaudzē salipušas

nelaiž mantu zudumā –
pankūkas dod tētim tā
tētis mīkstā krēslā sēd
čāpstinādams ēd un ēd

kamēr tētim paēst prieks
mamma mani gulēt liek
pati žāvādamās klusi
aiztipina nogurusi

nogurst arī vecmāmiņa
kāpj uz savu istabiņu
tikai tētis sēž un sēž
pirkšiem pankūciņas plēš

visa māja miegā gumst
plaksti slēdzas gaismas tumst
tikai lampa staru vāju
apspīd tēti – izēdāju

es biju Bolderājas mikriņš
tētis – vilciens "Rīga–Sloka"
mans brālis bija taksometrs
mamma – tramvajs kalpotājs
vien vectētiņš no braukāšanās atsacījās teikdams –
es sen jau esmu dzeltens trolejbuss
pa Ganībdambi braucu es uz depo kluss

Skumjas

pantera sikspārnis gekons un puma
pie četrām kefira glāzītēm skuma
drūmi klusēja visi šie lopi
jo it nekas tiem nebija kopīgs:

pantera vēlējās palasīt "Santu"
sikspārnis vēlējās čipsus ar fantu
gekons vēlējās kļūt par tauriņu
puma vēlējās skraidīt pa mauriņu

"Santa" vēlējās slēpot pa trasi
fanta vēlējās saldētu lasi
tauriņš vēlējās braukt ar kuģi
mauriņš vēlējās kļūt par bruģi

trase vēlējās liekties aplī
lasis vēlējās ravēt ar kapli
kuģis vēlējās mirdzošas spuras
bruģis vēlējās apklāt jūras

jūras un spuras aplis un kaplis
bruģis un kuģis lasis un trase
mauriņš un tauriņš fanta un "Santa"
pantera sikspārnis gekons un puma

kopā sēdēja visi un skuma

Māmiņa stāsta draudzenēm

mans vīrs vēl ir mazs
mans vīrs vēl ir jauns
nezina vēl kas labs un kas ļauns
ja kaut mirkli es vienu atstāju to
viņš tūlīt jau raizes man salūko

viņš laipni uzsmaida visiem kas nāk
viņš ātri ar visiem sarunas sāk
viņš seko ja līdzī tie sauc
uz pirti vai boulingu brauc

viņš jūsmo par skaistu cilvēka miesu
pie viņa vienmēr nāk milzums viesu
viņš joko un ākstās
grib grābt un ķert
un nezina mēru cik viņa drīkst dzert

kad paceļu vīru un velku čučēt
sabarū viņu kā dusmīga učene
rītos es esmu mēma kā kaps
jo zinu – sirdī mans vīrs ir labs

mēs virtuvē sēžam pie kafijas abi
vīrs ņem mani klēpī un ir tik labi
tad mostas bērni un bučot mūs skrien
vīrs kopā ar viņiem zem galda lien

TRAKĀ LAPSA

trakā lapsa trakā lapsa
kāpēc mūsu sētā nāc?
tumšā meža vientulībā
aptumšojies ir tavs prāts!

zemes mums zodz no dobes
liec tās savā maišiņā
drēbju skapjos medī kodes
rītā mazā gaismiņā

mūsu akā samet dilles
vecmāmiņai kājā kod
paslēp tēta lasāmbriļles
un neviens tās neatrod

piezvani pa telefonu
rej un ņaudi šņāc un krāc
ko mums darīt tavā labā
lai tev atkal mierīgs prāts?

lācis – visu zvēru valdnieks
dziļi tumšā mežā mīt
lapsu vedīsim pie viņa
mēs pēc skolas aizparīt

ķepu tai uz pieres līcis
lācis burvju vārdus teiks:
"šurum burum glumā aste
rudais kūmiņ dzīvo sveiks!"

lapsa tūlīt nožāvāsies
zaļā sūnā atgulsies
citu rītu pamodusies
rātņa savās gaitās ies

lasīs čiekurus un zarus
sameklēs kur sēnes aug
zupu vārīs pilnu katlu
savus bērnus kopā sauks

Dziesma tētim

kad tētis aizgāja projām no mums
mamma vakaros raudāt sāka
ar omīti lūdzām Dieviņu
lai tētis atpakaļ nāktu

un tētis atnāca atpakaļ
visi kopā bijām uz cirku
tētis teica ka dzīvē visādi iet
un saldējumu man pirka

kad tētis aizgāja otru reiz
mamma strādāja vakaros vēlu
es uzgriezu tēta numuru
bet viņš klausuli nepacēla

un atkal viņš atnāca atpakaļ
ar mammu brauca uz Alpiem
man omīte dziedāja dziesmiņu
par drošajiem Vella kalpiem

nu viņš ir projām trešoreiz
būs māmiņai lielāka alga
tētis teica: mums vajag parunāt
bet man tagad ir vienalga

Māmiņas dziesma par Odzi

no rīta līdz pēcpusdienai
es strādāju pilnu slodzi
un mazā kambarī sēžu
ar to riebīgo indīgo odzi

pie manis uz darbu ja atnāk
mans bērniņš vai draudzene kāda
tā čūska dauza pa taustiņiem
un dusmīgu ģīmi rāda

ja pusdienās izeju ilgāk
lai tieku uz supermārketu
tā persona draudīgi krešķina
un klapē ar kāju pa parketu

vissliktākais – niknā neliete
runāja vienreiz ar šefu
par mani tā nejauki sūdzējās
un stāstīja visādu blefu –

ka darbdienās skraidu es apkārt
ar draudzenēm kafiju dzeru
un izplatu es ap sevi
ļoti nelāgu atmosfēru

šefs bija tikai pasmējies –
mēs ar viņu jau sen esam paziņas
es nevaru citur sēdēt iet
jo mūsu telpas ir maziņas

un tā nu šī odze aiz manis sēž
parketu klapē un šņāc
kā dusmīgs bullis kā Ventas rumba
kā kafijas automāts

es zinu – iešu pie šefa
lai dod man nepilnu slodzi
jo nevaru paciest jo nevaru paciest
to riebīgo indīgo odzi

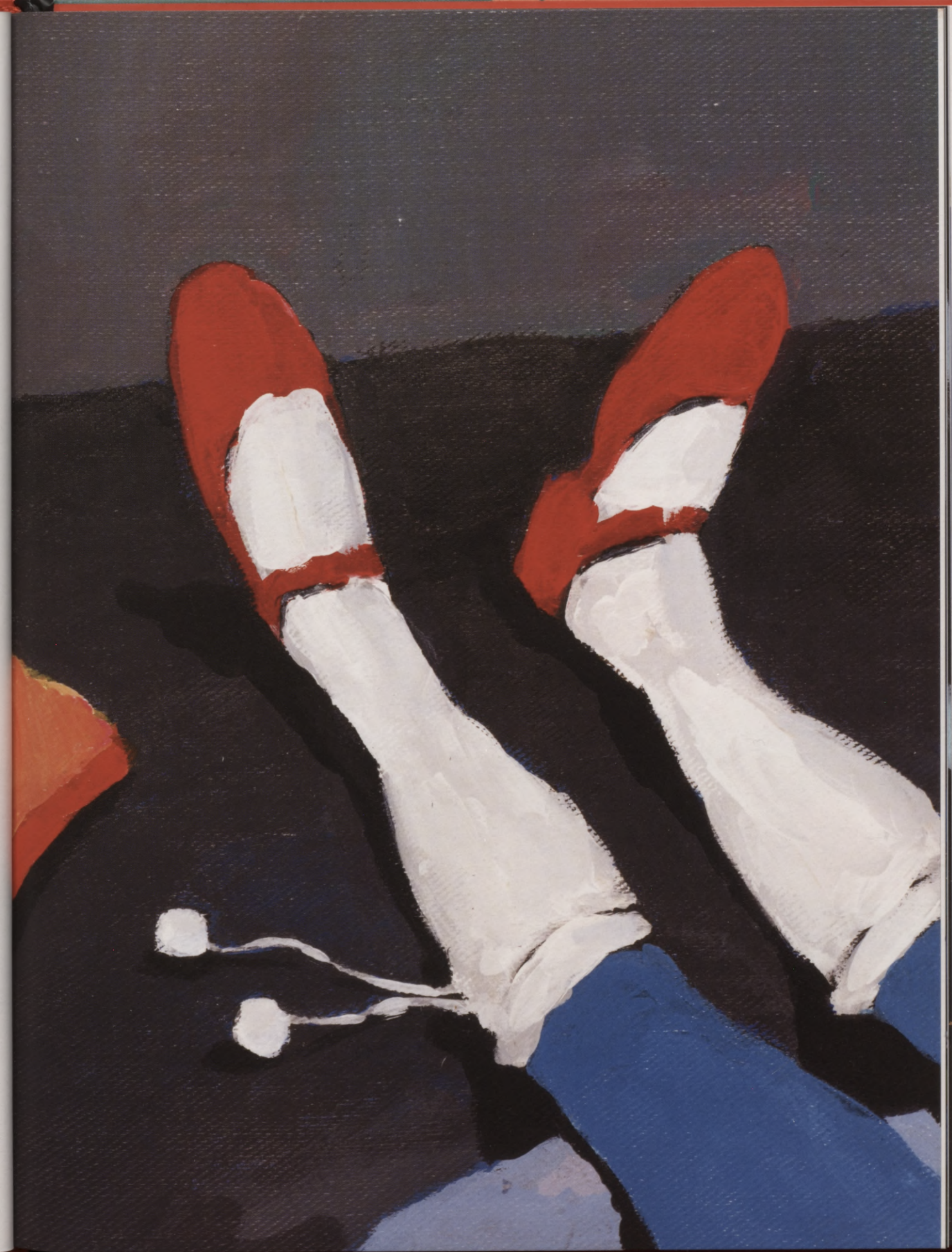
es nesperšu kāju tai kambarī
es turpmāk strādāšu mājās
tad varēšu redzēt ik dienas
kā manam bērniņam klājas

PĪRMĀ SLIKTO BĒRNU DZIESMA PAR SKOLU

stāv direktors pie ārdurvīm
un neļauj iet uz mājām
man jāpiedalās pulciņos
līdz kritīšu no kājām

es aktu zālē noģībšu
ar prožektoru sejā
visapkārt kora dziesmas dūks
un dimdēs tautas dejas

Otrā sliktā bērnu dziesma par skolu

rīt ir atkal sliktā diena –
litene un latene
baigi besī šitās abas
vairāk vēl kā matene

meibī labāk nobastošu
lateni un liteni
mājās paskatīšos klipus
braukāšos ar riteni

Puķītes

manai māmiņai patīk vienkāršas puķītes
saules pusē klusi tās aug un smaida

galvas pagriezušas uz ceļa pusi
visu dienu šūpojas vēro un gaida

pār mazo dārziņu krusas un vētras nāk
šīfera gabalus egļu čiekurus svaida

baksta ar zibeņiem dārdoši apsūkājas
mazās puķītes āzē mēda un baida

tad atkal top kluss un puķītes paceļ galvas
atplaukst un smaržu visapkārt raida

atkal pagriež galvas uz ceļa pusi
atkal vēro un atkal smaida un gaida

Tētis - mednieks

lukturīšus paņemsim
apstaigāsim kaktus
tupu rāpu lodāsim
sameklēsim faktus

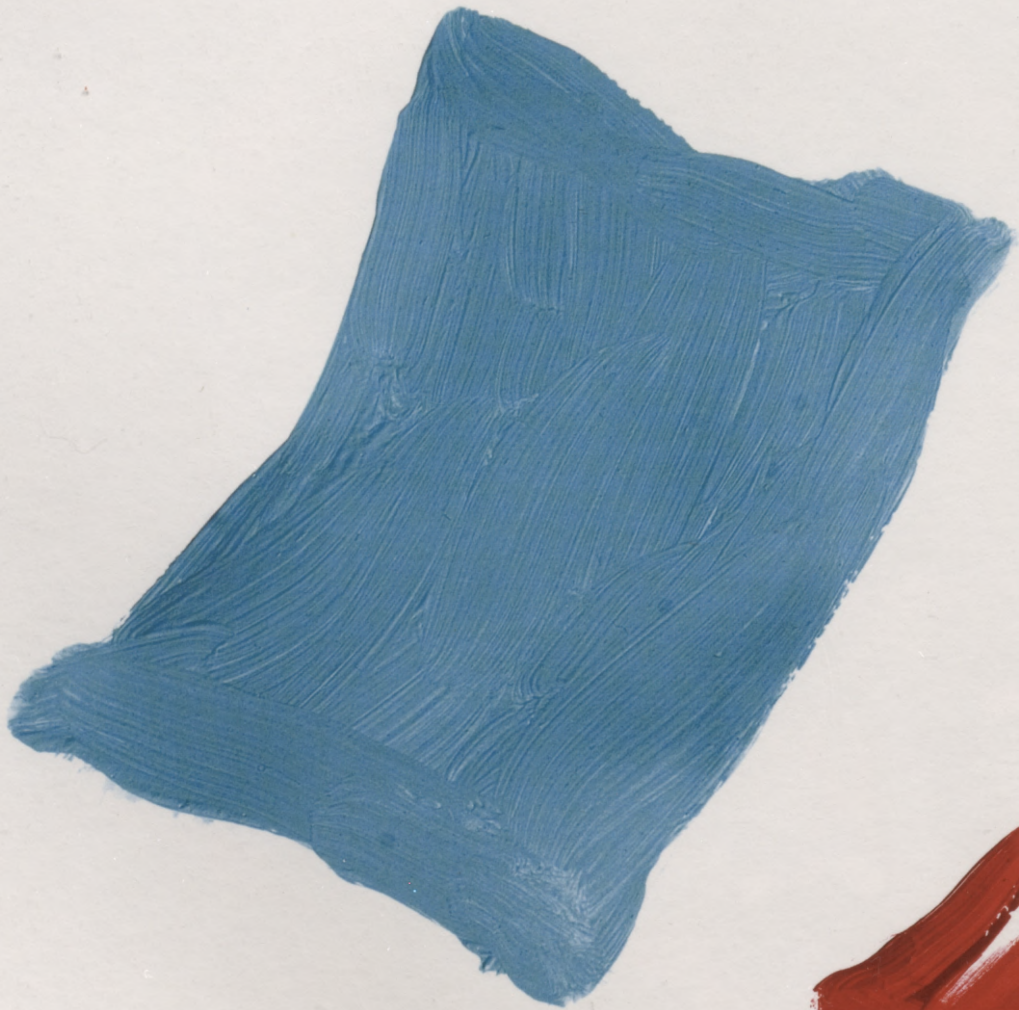
fakti slēpjas atvilktnē
fakti slēpjas maisā
bēniņu un pagrabu
smacīgajā gaisā

tētis dodas medībās
tētis meklē faktus
putekļainos papīros
lielās gubās raktus

uzrotījis piedurknes
ložņā viņš pa kaudzēm
tajās jauki fakti dus
krāti audžu audzēm

šķirsta klades avīzes
iebāž roku maisā
saķer pirkstos faktu – caps!
paceļ augstu gaisā

kluss un rāms dus mazais fakts
tēta lielā saujā
tētis skatās smaidīdams
sirds sāk pukstēt straujāk

notīrījis žaketi
smagas durvis vēris
tētis iet pie priekšnieka
rāda kāds tam ķēriens

arī priekšnieks smaidīt sāk
faktu rokā groza
saka – dārgais kolēģi
nu tev pilnā loze!

ieslēdz seifā faktu tie
lai neredz šādi tādi
uzēd "Selgas" cepumus
iedzer limonādi

skatās logā – vakars vēls
novēl labu nakti
būs tiem jauna diena rīt
būs tiem jauni fakti

Kūniņas

tumsā gulēja divas kūniņas
apaļas mazas un gaiši brūniņas
viena otrai činkstēja žēli:
bail man aizmigt vakaros vēlu!

otrā sacīja uztraukusies:
nečinksti daudz un guli klusi
nedrīkstam celt mēs tādu lērumu –
tumsā visapkārt daudz niknu zvēru!

pirmajai kļuva vēl vairāk bail
likās – jau tumsā acis gail
sāka vēl vairāk drebēt un pīkstēt
otrā vien bozās un solīja rīkstes

uzlēca saule un nakts bija cauri
pamodās divi dzeltenī tauriņi
ārā caur šķirbainām dēļu sienām
izlaidās pasaulē – gaišajā dienā

KUKABURRA

lietū staigāju pa zvēru dārzu
kādā stūrī pamanīju viņu
putnu – gaišām spalvām klusu glītu
galvas vidū baltu cekuliņu

sakārojās apskatīt man putnu
piegāju pie viņa zaļā būra
uzraksts pielikts lieliem melniem
burtiem
putnam vārdā esot kukaburra

skaists tev vārds! es putnam laipni teicu
paskaties uz mani kukaburra!
putns tikai pagrozīja galvu
ārā nenāca no zaļā stūra

laikam domā tālas lēnas domas
Jaunzēlandi atminas ik rītu
biezus auglīgus un zaļus mežus
kuros kukaburrām ligzdas vītas

pelēks lietutiņš čab zvēru dārzā
būros lēkā pērtiķi pa zariem
lāses krīt uz rožainiem flamingo
dzelončūka staigā slapjiem sariem

kukaburra neskraida un nekliedz
mazs un rāms viņš savā būrī dzīvo
nemēdās un nesnaikstās pēc maizes
nesatrauc nekas tā garu brīvo

tad kad visi dzīvokļi kļūs dārgi
nopirkšu es blakus viņam būri
grāmatplauktus salikšu gar malām
klusī sēdēšu uz zara stūrī

kurš vēl teiks ka pietrūkst laika sapņot?
kurš vēl teiks ka dzīve tagad sūra?
savos būros klusēsīm mēs abi
es un blakus draugs mans – kukaburra

Snibs un Snobs

drāma

TEICĒJS:

Snibs un Snobs uz jumta sēž
mākoņus dzen pāri vējš

SNIBS:

brauksim prom no šitās Rīgas
miegainas un garlaicīgas!

SNOBS:

(zvana pa telefonu)

hallo hallo
skrieniet šurp
vediet mūs vienalga kurp!

*Atlido vienpadsmit gulbji, paceļas spārnos kopā ar
Snibu un Snobu, aizved tos uz laukiem.*

TEICĒJS:

Snibs un Snobs zem koka sēž
mākoņus dzen pāri vējš

SNIBS:

garlaicīgi ir šie lauki
nav ne skaisti šeit ne jauki

SNOBS:

(zvana pa telefonu)

hallo hallo
skrieniet šurp
vediet mūs vienalga kurp!

*Atlido vienpadsmit gulbji, aizved Snibu un Snobu
uz pasaku zemi.*

TEICĒJS:

Snibs un Snobs pa pili klejo
lielā zālē prinči dejo
satiek ēzeli un burvi
satiek Sarkangalvīti ar kurvi

Paiet piecpadsmit minūtes.

TEICĒJS:

Snibs un Snobs pie pūķa sēž
ārā mākoņus dzen vējš

SNIBS:

pasaka ir garlaicīga
tā kā lauki tā kā Rīga

SNOBS:

(zvana pa telefonu)

hallo hallo
palīdziet
nu mums abiem nav kur iet!

*No pasaku kūts izlido vienpadsmit gulbji, aizved
Snibu un Snobu uz televīziju.*

TEICĒJS:

Snibs un Snobs pie galda sēž
smēķus pelnu traukā dzēš

SNIBS:

(runā tiešajā ēterā)
pasaka ir garlaicīga
garlaicīga arī Rīga
garlaicīgi arī lauki
arī šeit pie jums nav jauki
tagad gribam gulēt iet
jūs mums sekot izbeidziet!

SNOBS:

(zvana pa telefonu)
hallo Kārli palīgā
neraksti par mums nekā!

*Kārlis piezvana vienpadsmit gulbjiem. Tie aizlido
uz televīziju un aizved Snibu un Snobu pie Otto, lai
tas varētu viņus uzzīmēt.*

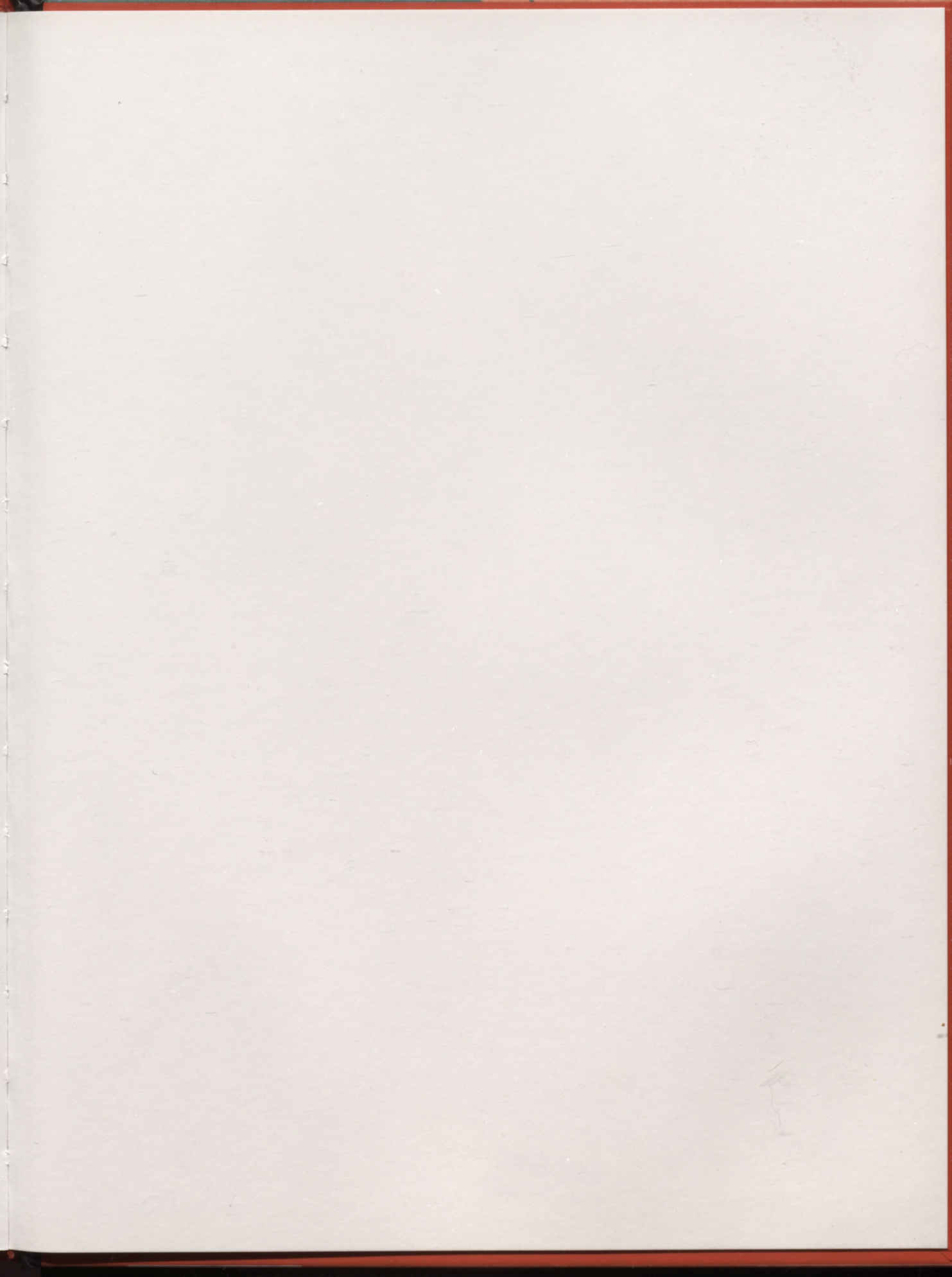
Priekšskars.

es mežā staigāju kā multenē
tur zaķi skaļi dziedāja "cibric!"
tur lapsas tirgojās ar koku dobumiem
un vilki rūpējās par visu zvēru drošību
man ķēdīti ap kaklu lika liela žagata
un deva burvju spogulīti mazu apaļu
lai katru dienu mežu varu skatīties kā multeni

Grāmata iespiesta SIA *Livoniaprint*
uz *Arctic the Volume* 150 g/m² papīra

3.50

**OBLIGĀTAIS
EKSEMPLĀRS**

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0307087949

J
L5366

Dzejnieka Kārļa Vērdiņa trešā grāmata negaidīti ir izrādījusies grāmata bērniem. Taču tajā ir daudz dzejoļu par vecākiem. Nez vai vecākiem arī patīks? Vai dzejoļi var būt reizē palaidnīgi un bēdīgi? Reizē skumji un ļoti smieklīgi? Būdami dzejoļi, izskatīties pēc filmām, lugām un multenēm, pēc stāstiem, vēstulēm un skaitāmpantiem? – Vērdiņa dzejoļi var.

man ķēdīti ap kaklu lika liela žagata
un deva burvju spoguļīti māzu apaļu
lai katru dienu mežu varu skatīties kā multeni

ISBN 978-9984-820-00-2

9 789984 820002